

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Kevät 2016

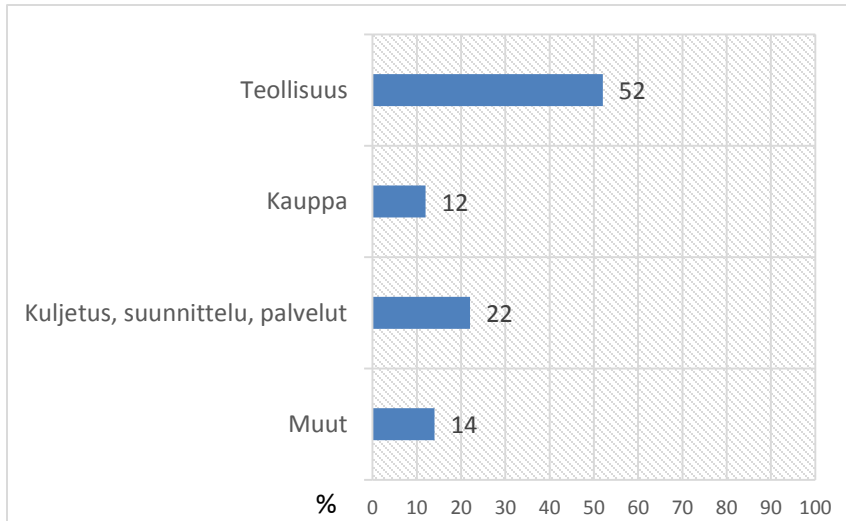
VENÄJÄN KAUPAN BAROMETRI

Tietoja tutkimuksesta

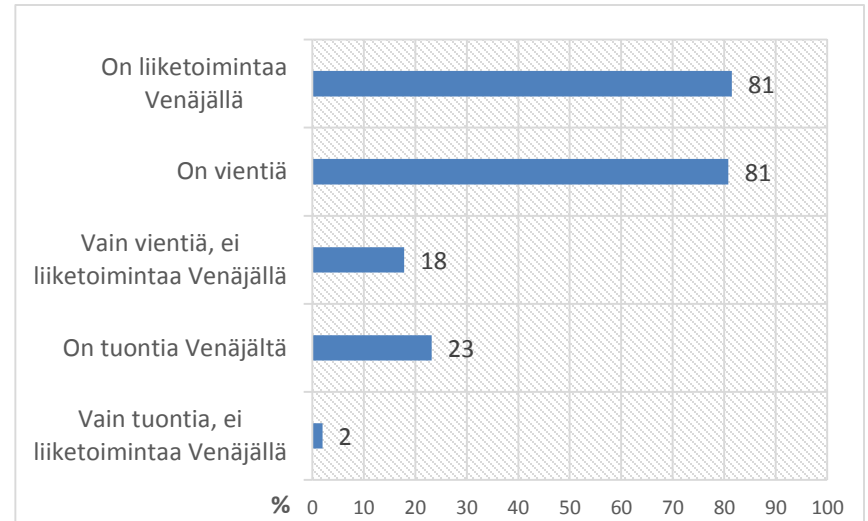
- Tutkimuksen tekemistä ovat rahoittaneet Suomalais-Venäläinen kauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto, Keskuskauppakamari ja East Office of Finnish industries. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy.
- Barometritutkimus selvittää suomalaisten **Venäjän kauppaa käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä** Venäjän kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan toteutuneesta kehityksestä edellisten 6 kk:n aikana, näkymiä seuraavien 6 kk:n ajalle ja investointeja Venäjälle. Samalla selvitetään vastaajien arviota Venäjän talouden kehitysnäkymistä.
- **Tutkimus on toteutettu kaksi kertaa vuodessa** – keväällä ja syksyllä, yhteensä 29 kertaa vuoden 2002 keväästä lähtien.
- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt (n. 700 yritystä).
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin ennakkoinformoituina puhelinhaastatteluina. Puhelinhaastattelut tehtiin ajanjaksolla 16.3.-5.4.2016. **Haastatteluja tehtiin 302 kpl.**

Vastaajien taustat

Yrityksen toimiala

Yrityksen liiketoiminta Venäjällä

Saldoluku

- Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan 5-portaisella asteikolla:

5 = kasvanut / kasvaa paljon

4 = kasvanut / kasvaa jonkin verran

3 = pysynyt / pysyy ennallaan

2 = supistunut / supistuu jonkin verran

1 = supistunut / supistuu paljon

- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus = $(5+4) - (2+1)$. Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.
- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon. Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.

Keskeiset tulokset

- **Odotukset** Venäjän talouden kehityksestä ovat edelleen **pessimistiset**, mutta vähemmän pessimistiset kuin aiemmin.
- **Liiketoiminta** Venäjällä kuluneiden 6 kk aikana edelleen on **supistunut**, vaikkakin hitaammin kuin aiemmin. Liiketoiminnan odotetaan kääntyvän kasvuun seuraavan puolen vuoden aikana.
- **Vienti** Venäjälle on **vähentynyt** kuluneiden 6 kk aikana, mutta hitaammin kuin aiemmin. Negatiivisen kehityksen odotetaan kuitenkin taittuvan seuraavan 6 kk aikana.
- **Tuonti** Venäjältä kuluneiden 6 kk aikana on **pysynyt käytännössä samalla tasolla**. Tuonnin odotetaan kasvavan seuraavan puolivuotisjakson aikana.

Keskeiset tulokset

- **Investoinnit** Venäjälle edellisen 12 kk aikana on **pysynyt samalla tasolla** viime syksyyn verrattuna. Joka viides yritys aikoo investoida seuraavan 12 kk aikana. Investointien kohteena on useimmiten tytäryhtiö/edustusto.
- **Yritykset ovat aktivoituneet** selvästi ja aiempaa harvempi on passiivinen eikä tee mitään erityistä. Yrityksistä jopa 30 % kertoo vahvistaneensa myyntiään ja/tai lisänneensä markkinointia. Edelleen 15 % vähentää henkilökuntaansa Venäjällä ja hieman aiempaa useampi myös Suomessa.
- Valtaosa yrityksistä arvioi **Venäjä-pakotteiden vaikuttaneen yritykseen negatiivisesti**. Vain hyvin harva kokee jotain positiivista tilanteessa.

Venäjän talous

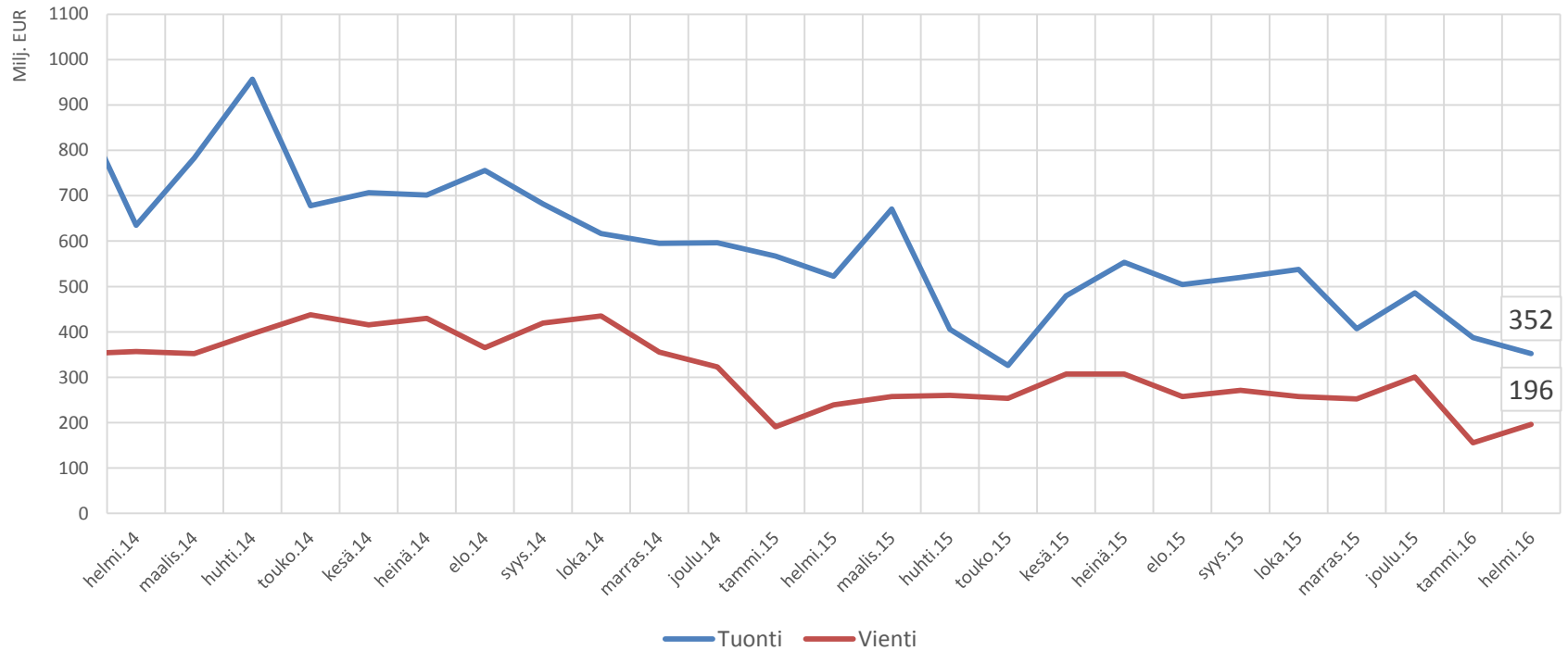

*”Usko Venäjän talouden
tasapainottumiseen - siihen liittyy ruplan
kurssi sekä talouspakotteet.”*

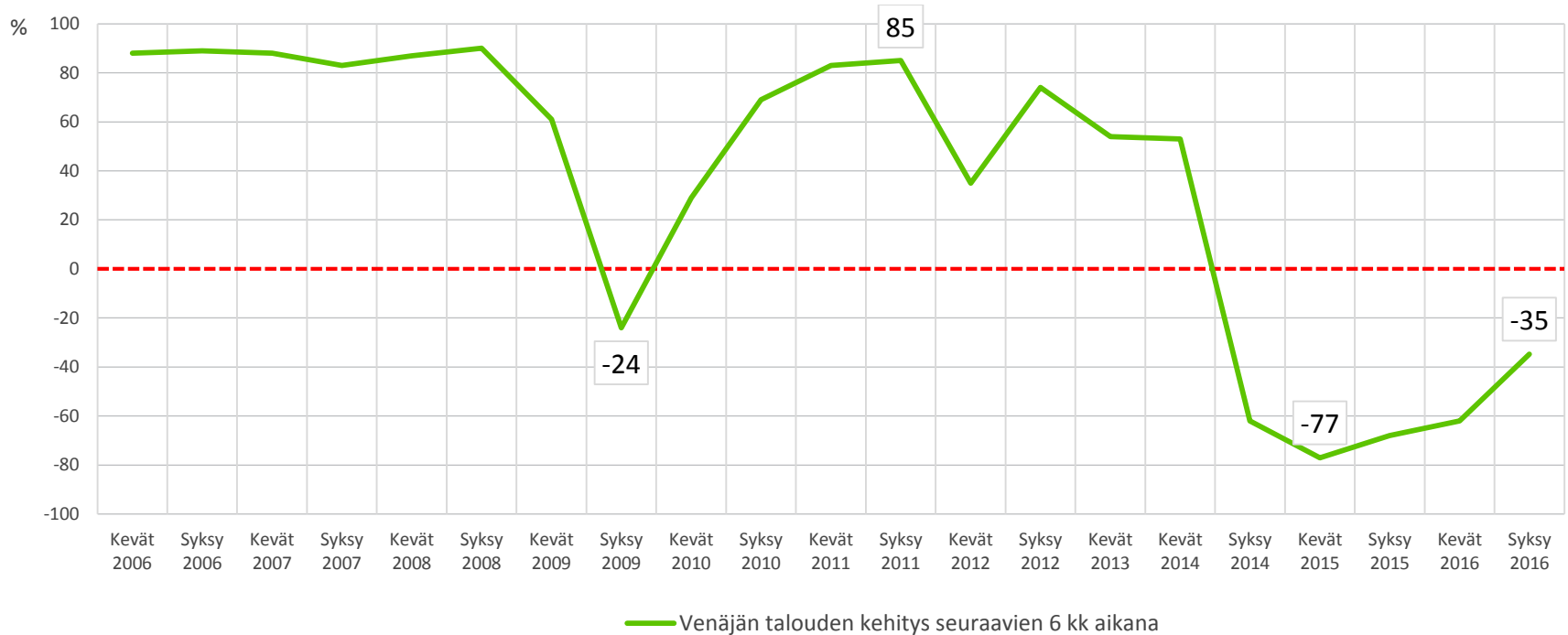
— Vastaajien kommentteja

Tuonti ja vienti

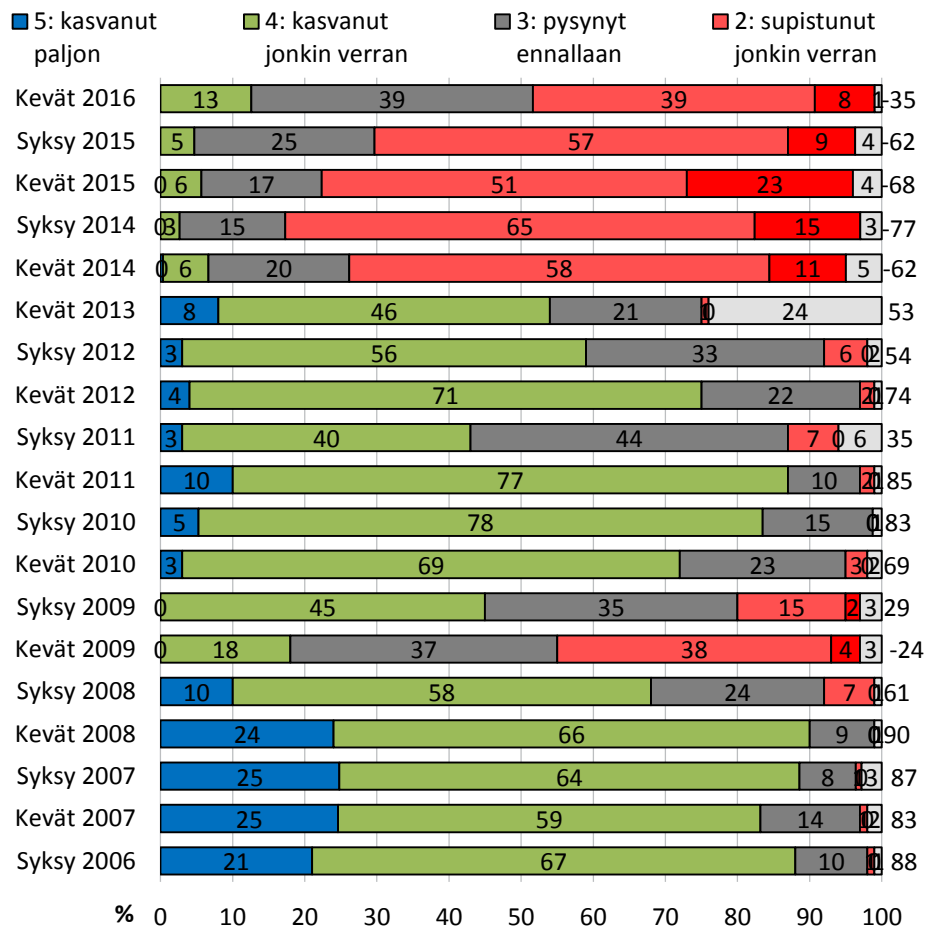
Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

Taloustilanne vakautumassa

- Harva odottaa vielä kasvua, mutta yhä useammat uskovat tilanteen tasaantuvan
- Odotukset hyvin linjassa Venäjän taloustilastojen kanssa

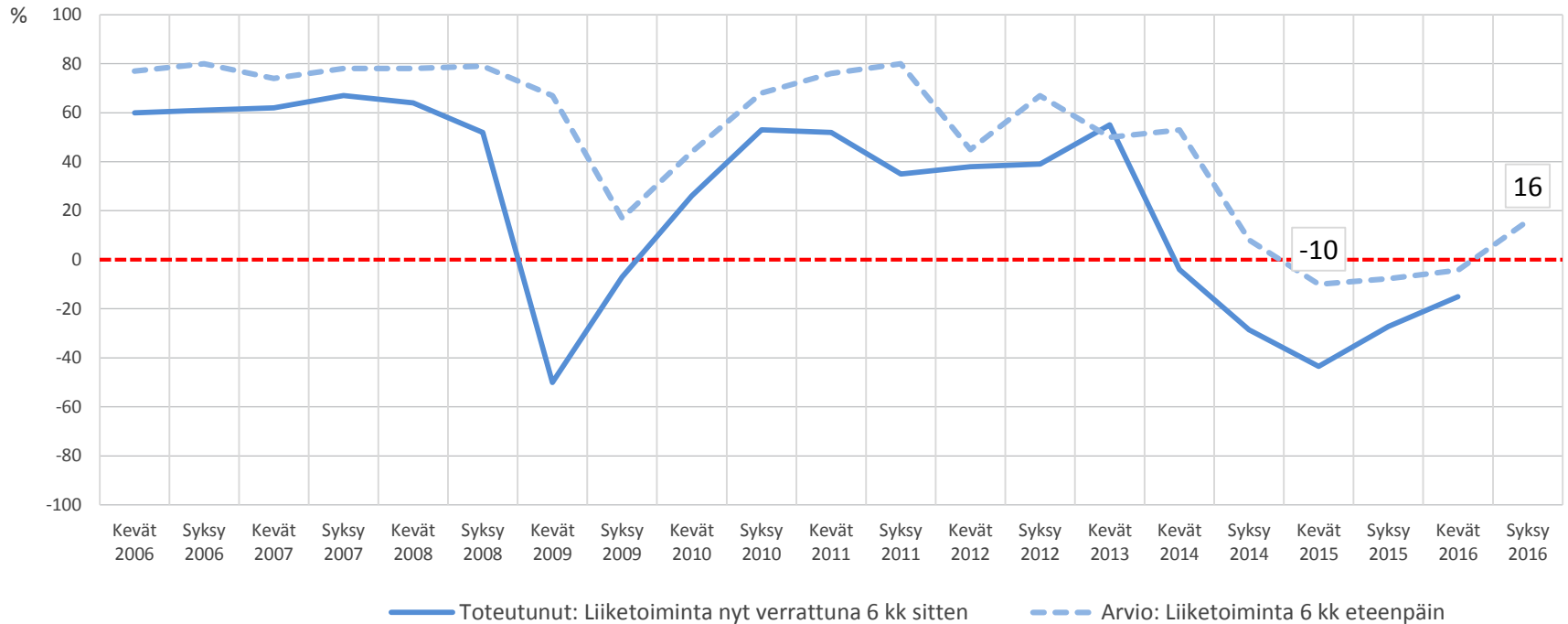

Liiketoiminta Venäjällä

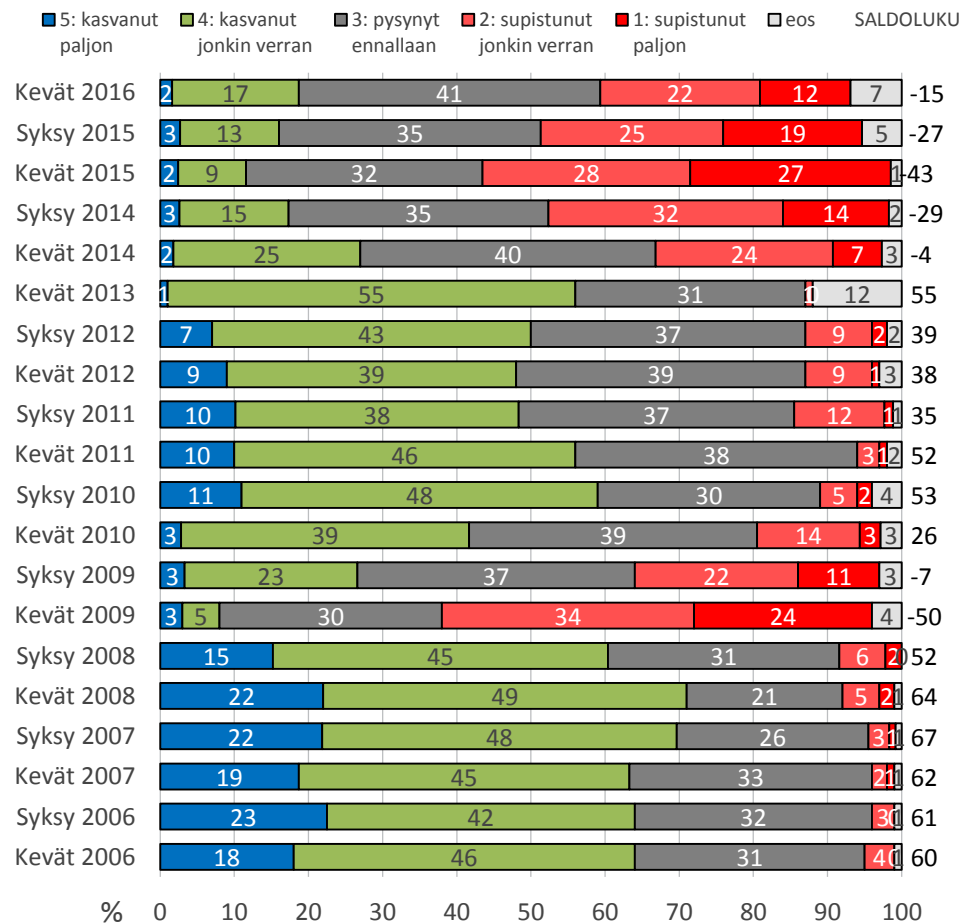

Liiketoiminta, saldoluovut

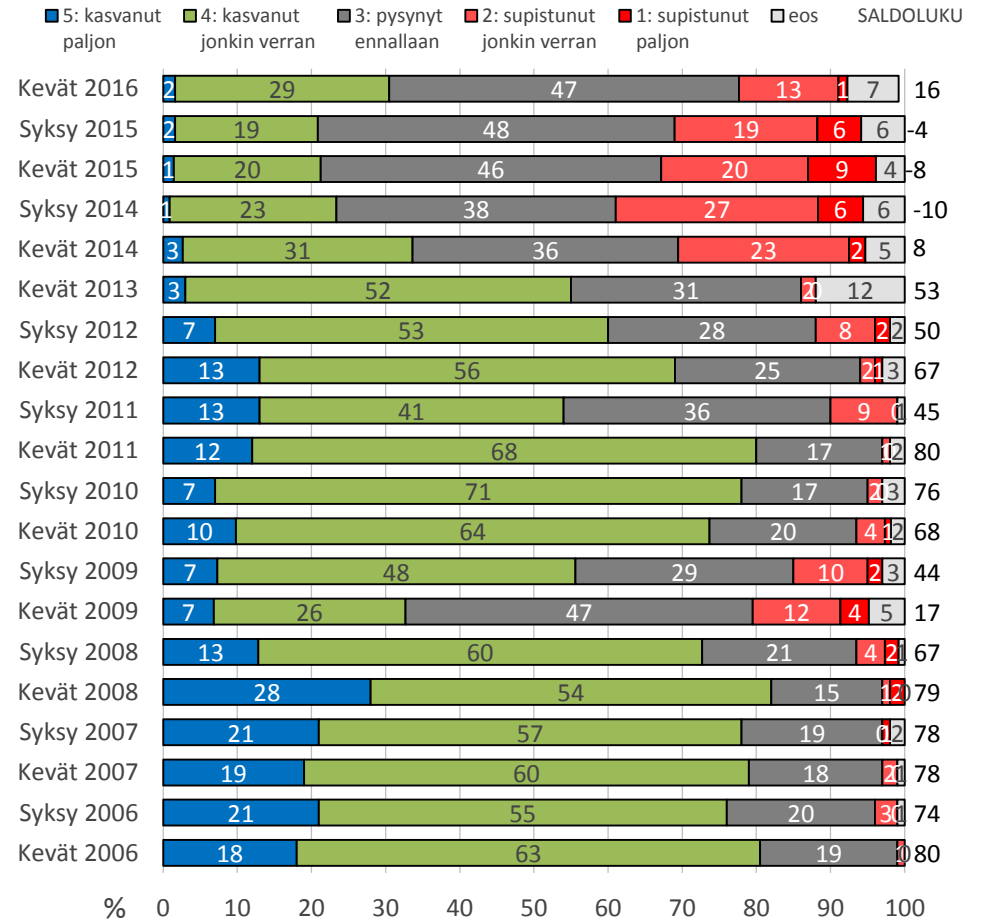
Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Talouden asteittainen tasaantuminen näkyy myös liiketoiminnassa
- Kaupan alalla lasku on jo loppunut – muiden toimialojen yritykset raportoivat yhä supistumista
- Myös Venäjältä tuontia tekevien yritysten toiminta hiljentynyt devalvaatiosta huolimatta

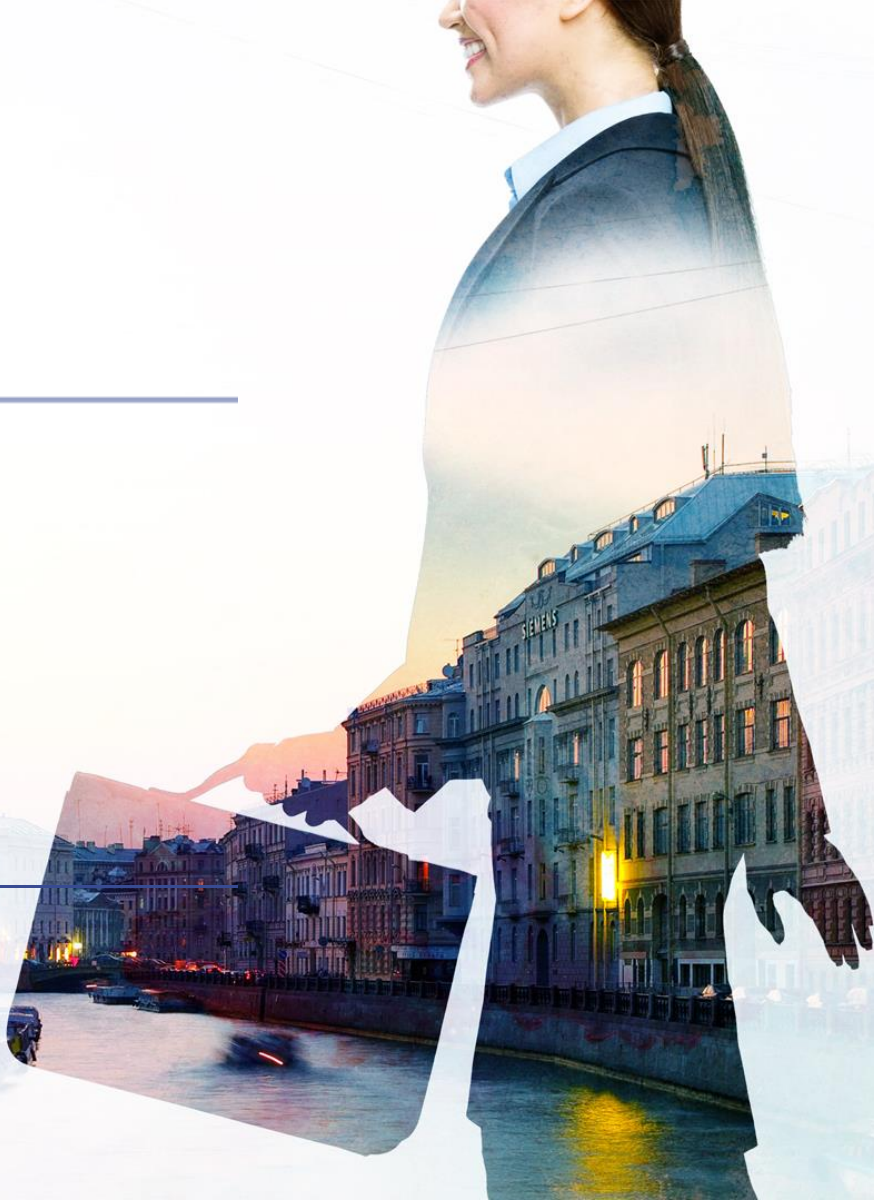
Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

- Odotukset Venäjän liiketoimintaa kohtaan 1,5 vuoden pessimismin jälkeen positiivisiksi
- Optimistisimpia tuontiyritykset, jotka hyötyvät alentuneista tuotantokustannuksista
- Ylivoimaisesti eniten hankaluuksia aiheuttaa valuuttakurssin vaihtelu. Myös rahoituksen heikentynyt saatavuus nähdään kasvavana ongelmana nousussa, kun poliittisen tilanteen merkitys vähenee.

Vienti Venäjälle

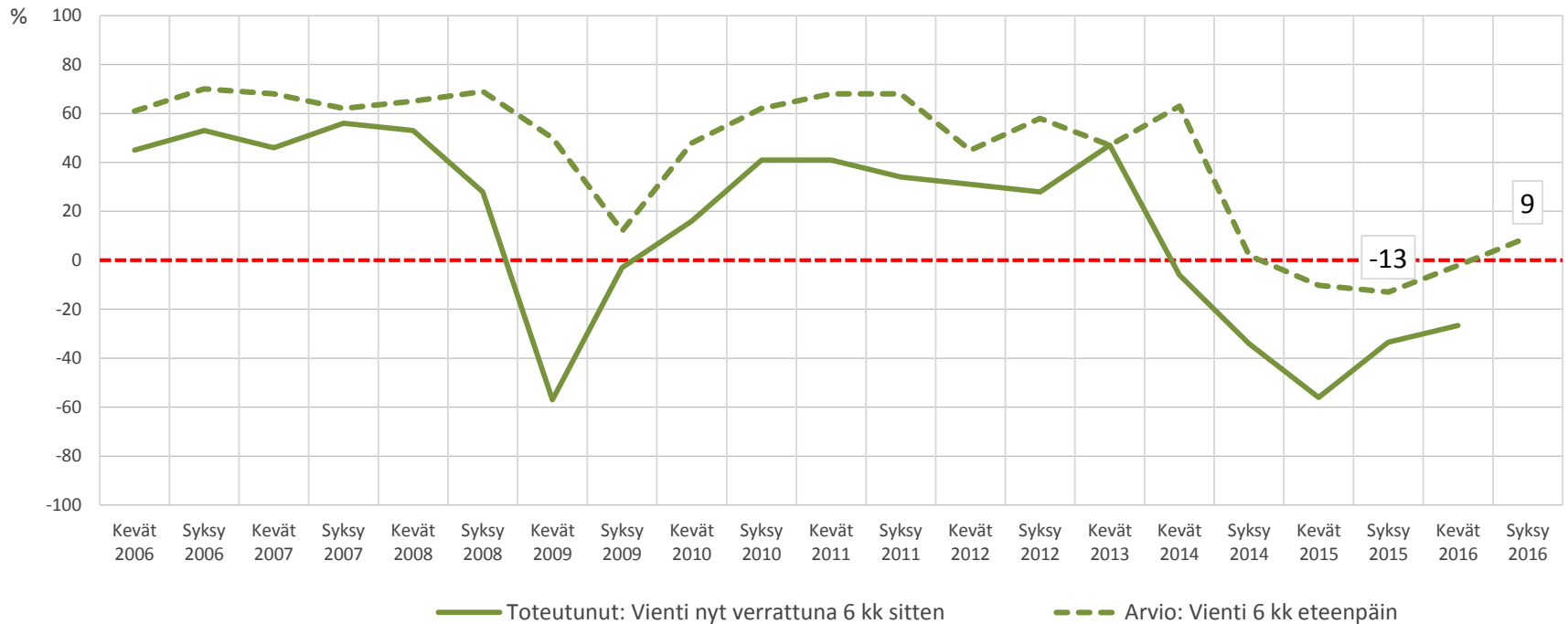

”Ruplan hinta ja kovalla valuutalla pelatessa kurssien epävakaus tekee ongelman.”

”Rahoituksen hinta on liian kallis venäläisille.”

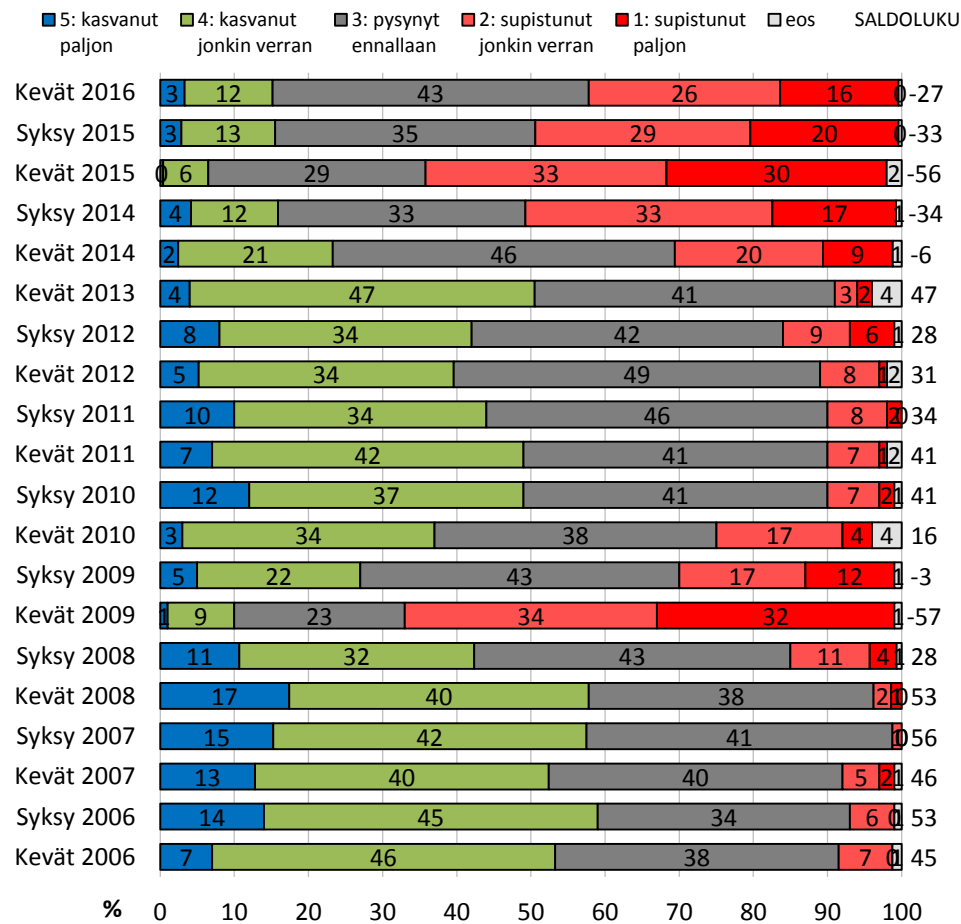
— *Vastaajien kommentteja*

Vienti, Saldoluvut

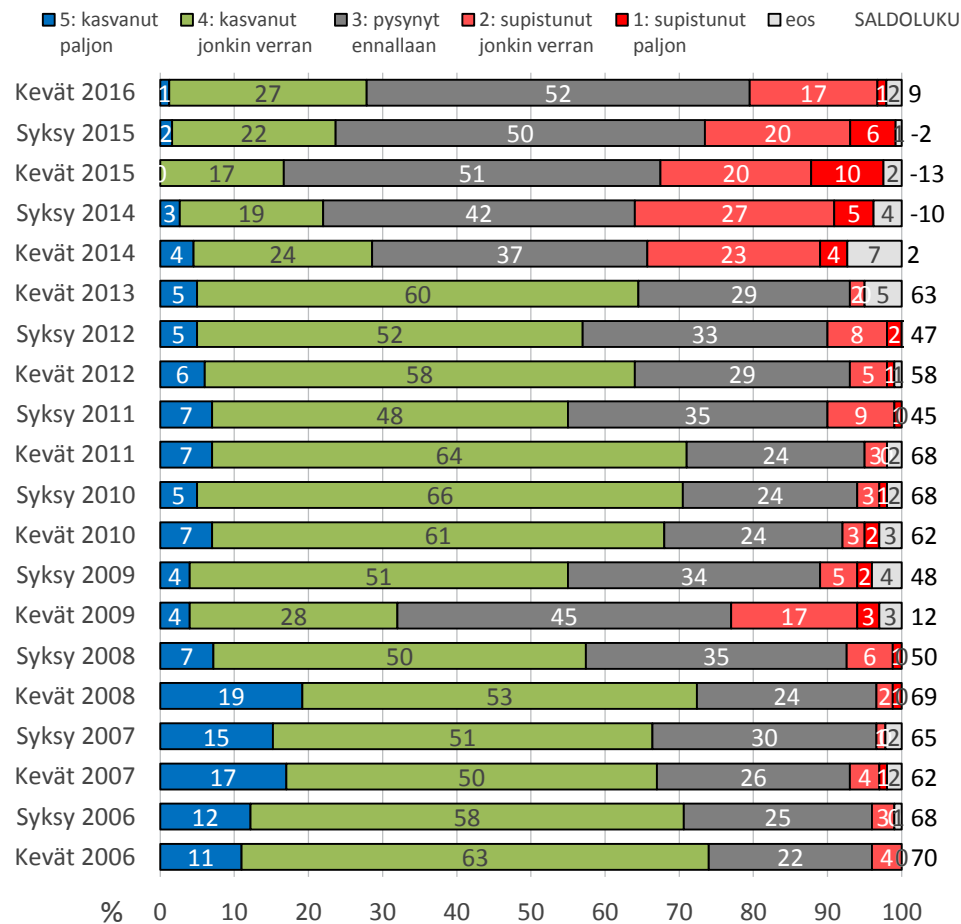
Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Vienti Venäjälle kehittynyt selvästi Venäjällä tapahtuvaa liiketoimintaa heikommin
- Ruflan kurssi ja rahoituksen saatavuus näkyvät viennin heikossa kehityksessä.

Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

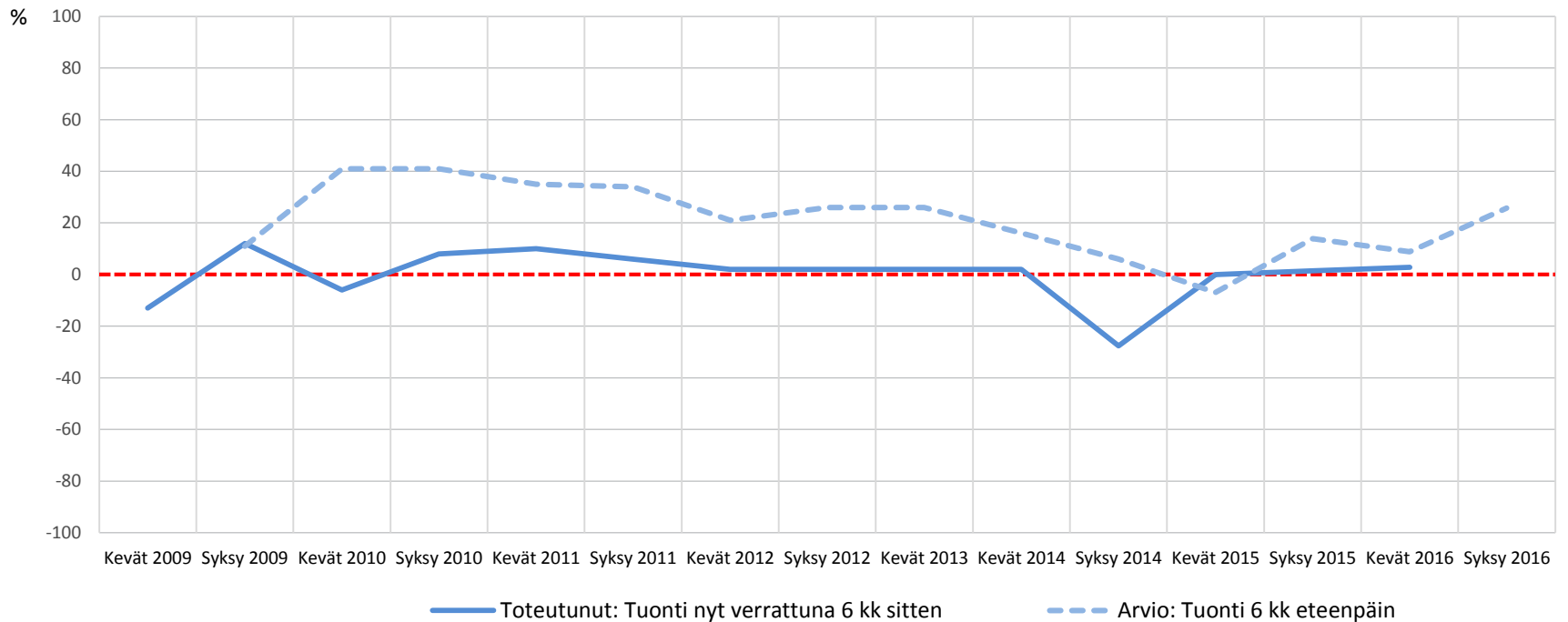
- Myös viennin odotetaan kasvavan 1,5 vuoden negatiivisten arvioiden jälkeen
- Optimistisimpia pienet yritykset sekä palvelu-, kuljetus- ja suunnittelutoimiala
- Suurimpina ongelmina nähdään valuuttakurssit ja rahoituksen saatavuus sekä poliittis-taloudellinen epävarmuus

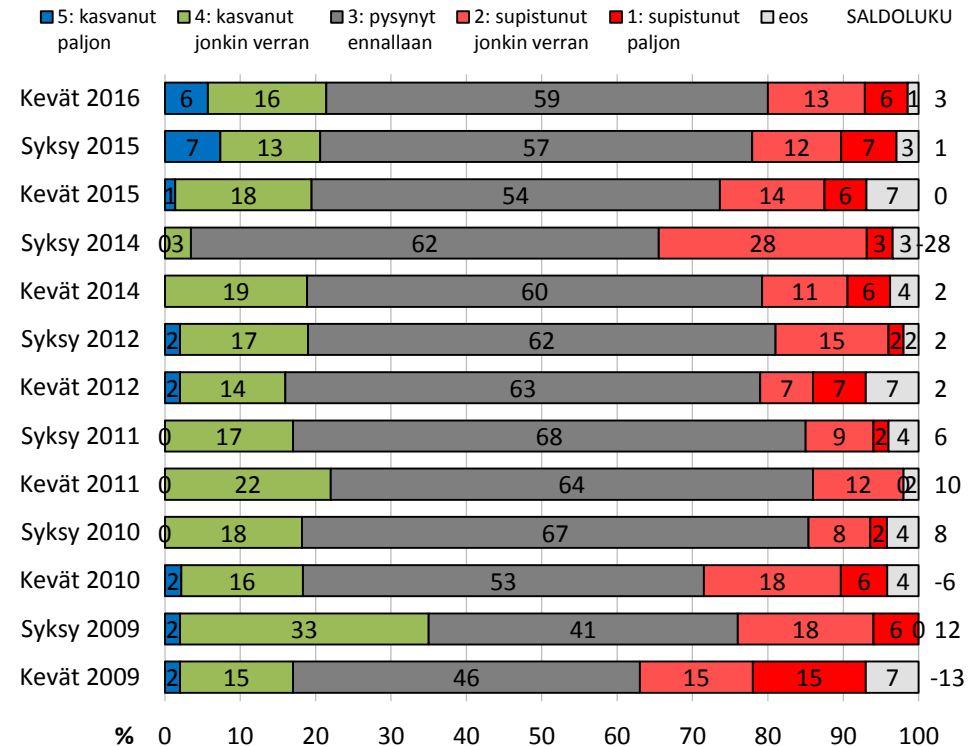
Tuonti Venäjältä

Tuonti, Saldoluvut

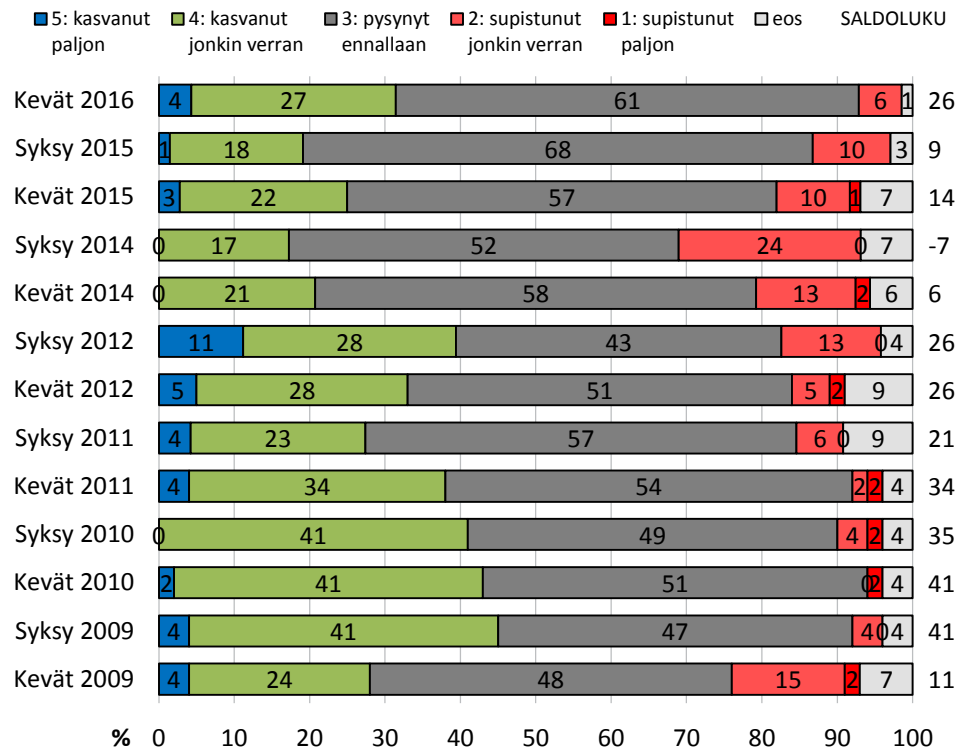
Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Useat teollisuus- ja suuret yritykset ovat lisänneet tuontia Venäjältä.
- Muut yritykset eivät vielä näe tuonnin Venäjältä kasvaneen ruplan devalvaatiosta huolimatta.

Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Odotukset tuonnin kehitykselle ovat selvästi aiempaa positiivisimmat
- Eniten tuonnin odotetaan kasvavan kaupan ja teollisuuden yrityksissä
- Suurimmat ja pienimmät yritykset odottavat tuonnin nousevan keskisuuria yrityksiä useammin

Investoinnit Venäjällä

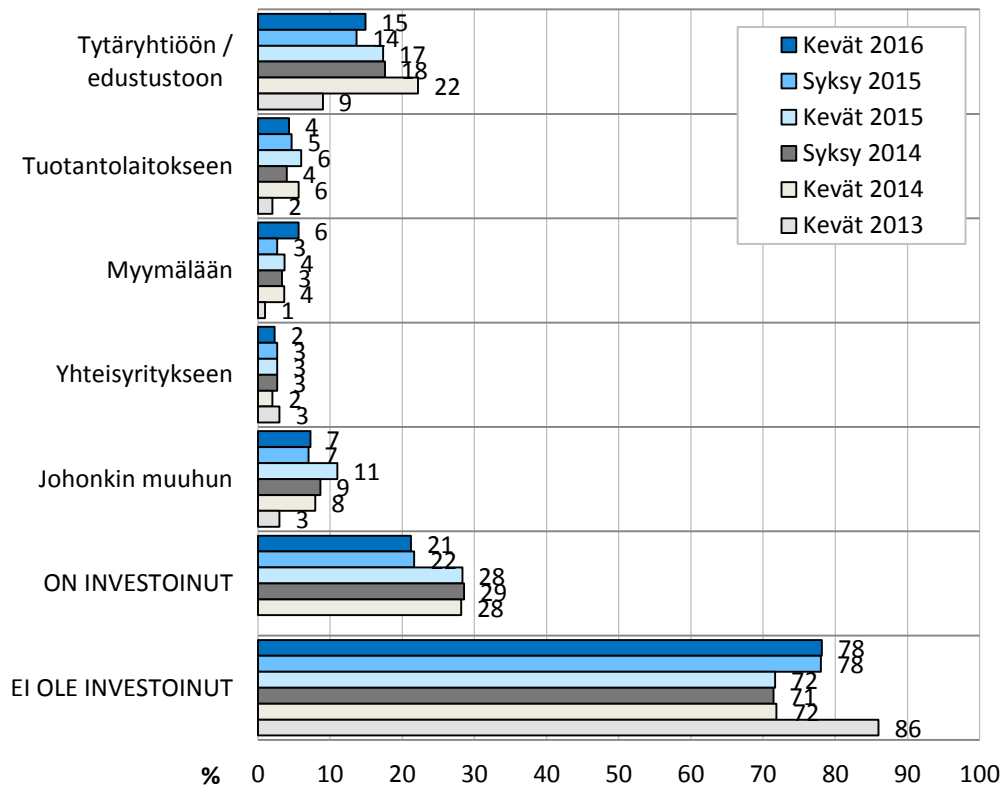
*”Että saamme säilytettyä markkina
asemamme, niin on ollut pakko
investoida”*

*”Poliittinen ja taloudellinen epävarmuus
haittaa investoimista”*

— Vastaajien kommentteja

Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kuukauden aikana

- Tehtyjen investointien määrässä näkyy tilanteen epävarmuus
- 40% suurista yrityksistä kuitenkin investoinut myös viimeisen 12 kk:n aikana, näistä 3/4 tytäryritykseen tai edustustoon.

”Jos olisi järkevä liikeidea mielessä, niin sinne olisi (ruplan nykyisestä kurssista johtuen) järkevää investoida.”

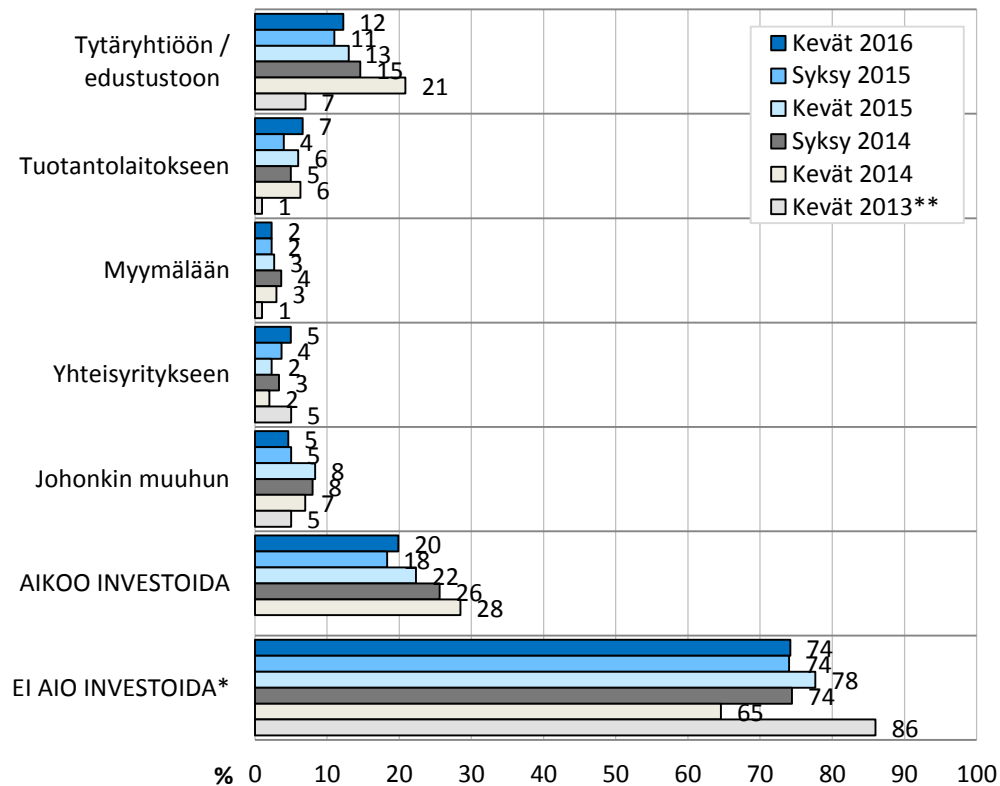
”Tilanne suosii Venäjällä tapahtuvaa valmistamista”

”Lainsäädäntö Venäjällä suosii paikallisia investointeja.”

— Vastaajien kommentteja

Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kuukauden aikana

- Talouden tasaantuessa myös investointeja suunnittelevien yritysten määrä kääntynyt nousuun etenkin suurimpien ja pienimpien yritysten joukossa
- Teollisuuden suunnittelemat investoinnit tuotantolaitoksiin nousussa – mahdollisesti tuonninkorvauspolitiikan vaikutusta

Reagointi Venäjän markkinoilla

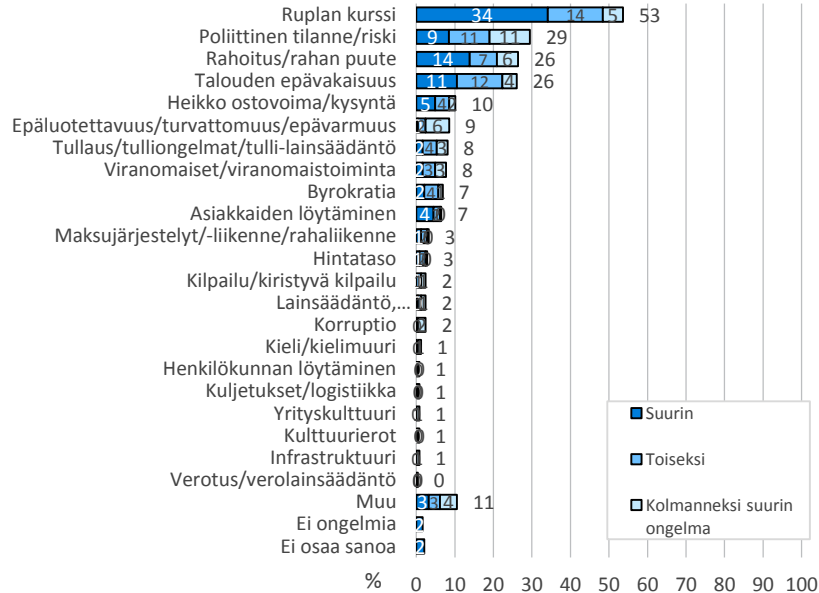

*”Venäjällä täytyy olla pitkällä
tähtäimellä.”*

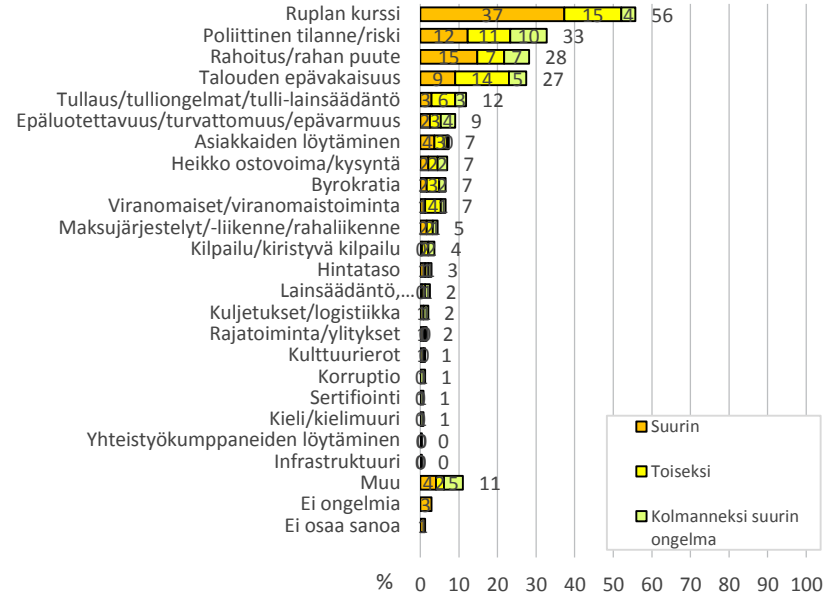
— Vastaajien kommentteja

Suurimmat ongelmat Venäjän-kaupassa

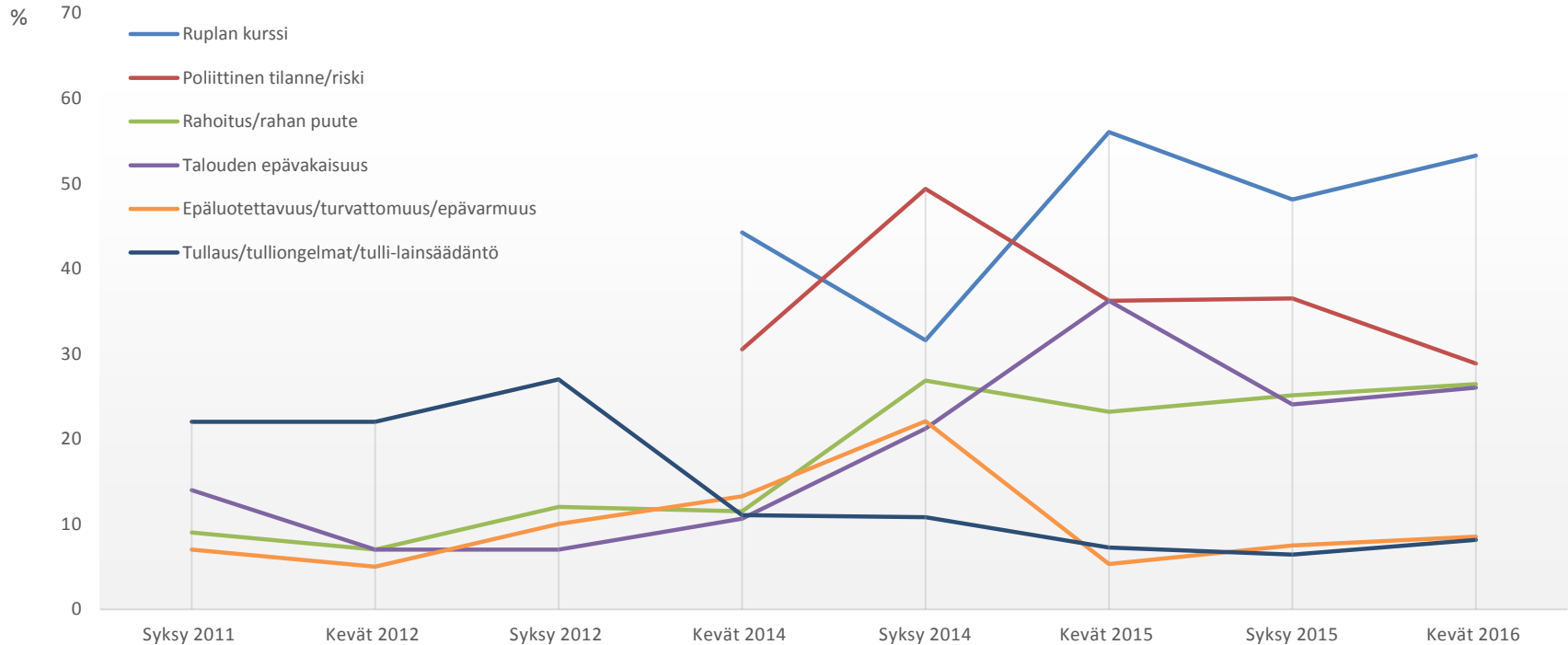
Liiketoiminta Venäjällä

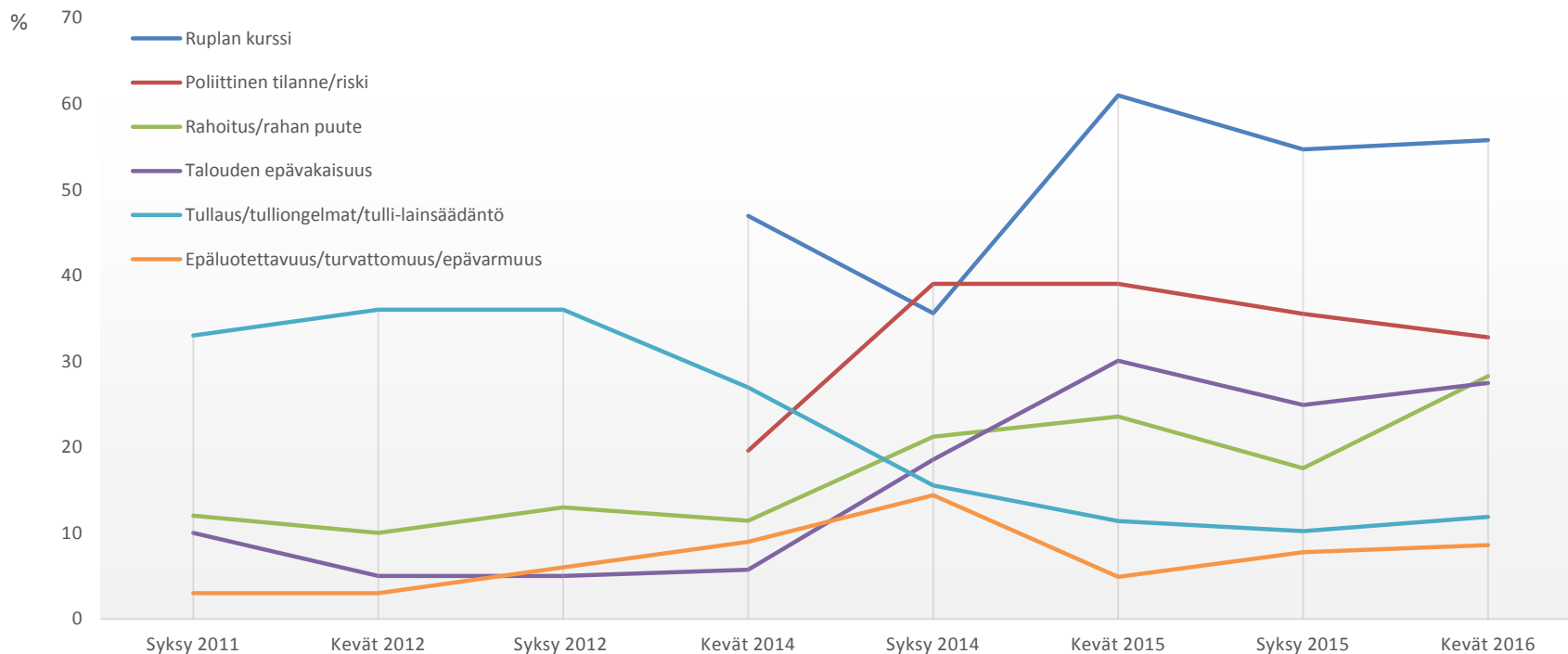
Vienti Venäjälle

Suurimmat ongelmat (1.-3.) liiketoiminnassa Venäjällä

Suurimmat ongelmat (1.-3.) viennissä Venäjällä

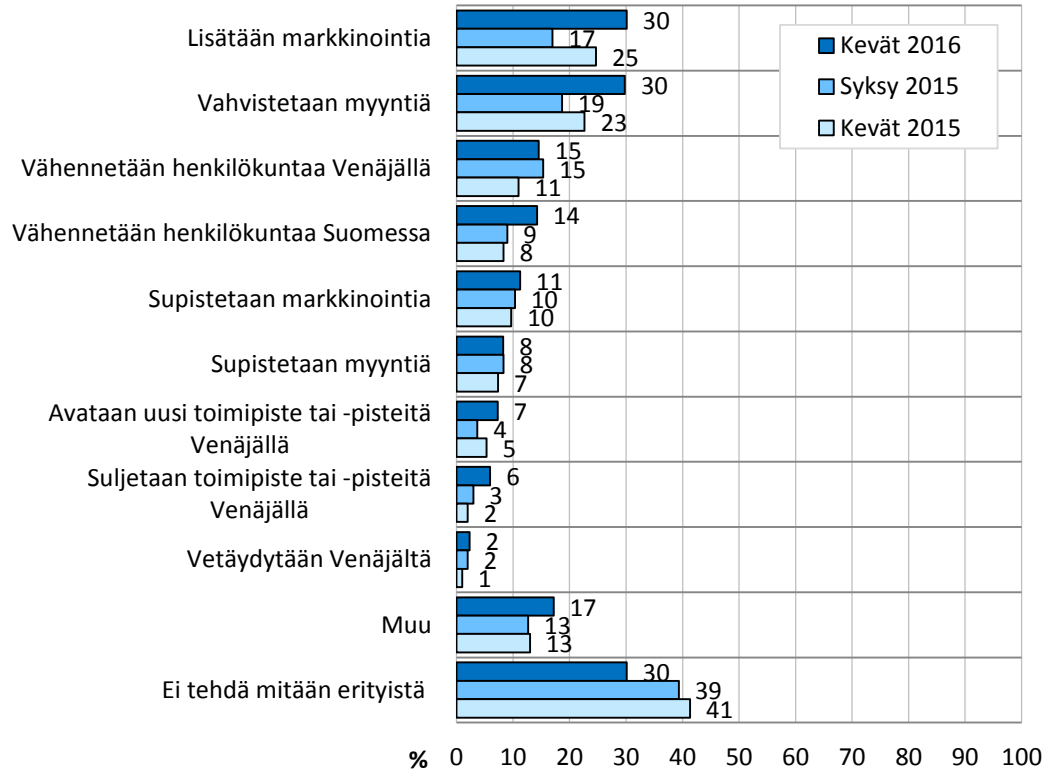

Miten yritys on nykytilassa reagoinut Venäjän markkinoilla toimimiseen

- Yritykset ovat selvästi aktivoituneet ”kriisitilanteen” pitkittyessä.

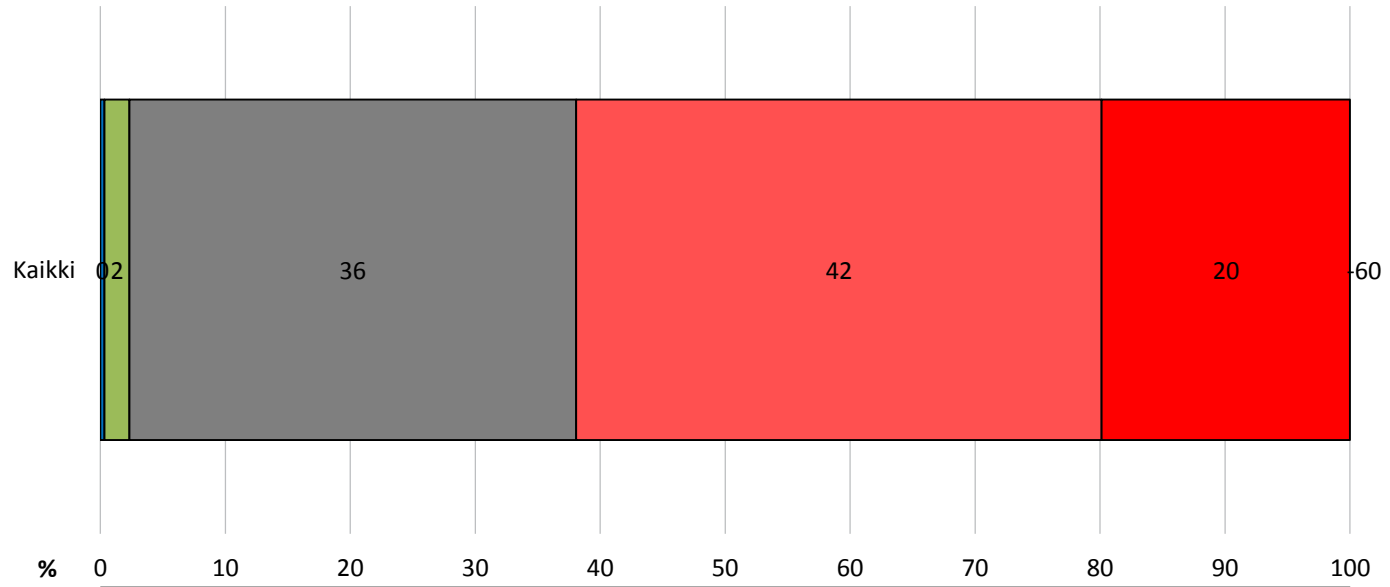
Reaktiot kaksijakoisia:

- Suuri osa vahvistaa toimintaa, toimintaa ja kustannuksia supistavat vähemmistönä
- Etenkin isot yritykset raportoivat vahvistavansa myyntiä.

Miten Venäjä -pakotteet vaikuttavat yrityksen toimintaan

■ 5=erittäin positiivisesti ■ 4=jonkin verran positiivisesti ■ 3=tilanteessa ei muutosta ■ 2=jonkin verran negatiivisesti ■ 1=erittäin negatiivisesti □ eos SALDOLUKU

Venäjä-pakotteet vaikuttavat negatiivisesti

- Valtaosa (62 %) yrityksistä arvio Venäjä-pakotteiden vaikuttaneen yritykseen negatiivisesti.
- Vain hyvin harva (2 %) kokee jotain positiivista tilanteessa.
- Kielteisistä vaikutuksista mainitaan useimmin venäläisten yritysten rahoitukseen/rahan puutteeseen liittyvät ongelmat.
- Myös ruplan kurssi ja sen vaikutukset hintoihin, heikko ostovoima ja kysyntä, asiakkaiden ja tiettyjen tuoteryhmien joutuminen pakotelistalle, protektionismi sekä negatiivinen asenne / ilmapiiri venäläisiä kohtaan hankaloittaa yritysten tilannetta.

Lisätiedot tutkimuksesta:

Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja
Suomalais-Venäläinen kauppakamari
010 439 1161
jaana.rekolainen@svkk.fi

Juha Lemmetyinen
Taloustutkimus Oy
050 516 8475
juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi